

ת"פ 29880/01/20 - מדינת ישראל נגד סיגל התשואל

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"פ 29880-01-20 מדינת ישראל נ' התשואל

בפני
בעניין: כבוד השופט יואל עדן
מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד מורן גז - פמ"ד

המאשימה

נגד

סיגל התשואל
ע"י ב"כ עו"ד פאולה ברוש

הנאשמת

גזר דין

האישום

1. הנאשמת הורשעה על פי הודאתה בכתב אישום מתוקן, בעבירה של שוד לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין.

על פי עובדות כתב האישום המתוקן, בין הנאשמת לבין ר.ק. ילידת 1938 ("הקשישה"), אין היכרות מוקדמת.

ביום 8.1.20 בשעה 15:00, הגיעה הקשישה אל הכניסה לבניין דירתה ("מקום האירוע"), כאשר היא נושאת עימה את תיקה אישי ("התיק").

הנאשמת הבחינה בקשישה ובתיק אותו אחזה, ניגשה אל הקשישה מאחור והחלה למשוך את התיק בחוזקה. מעוצמת המשיכה נפלה הקשישה ארצה, נחבטה ברצפה וקיבלה מכות ברגליה ובראשה.

הקשישה המשיכה לאחוז את תיקה. הנאשמת מצידה, לא הרפתה והמשיכה למשוך בחוזקה את התיק, תוך שהיא גוררת את הקשישה מעט על הרצפה.

בשלב מסוים, נקרעו רצועות התיק והנאשמת חטפה את התיק מהקשישה וברחה מהמקום.

הנאשמת ברחה עם התיק שהכיל ארנק, כרטיסי קופת חולים, כרטיס ניצול שואה, רב קו, תעודת זהות, מפתחות, משקפי ראייה, מכשיר פלאפון, 250 ₪ ומטבעות כסף נוספים.

כתוצאה ממעשי הנאשמת, חשה הקשישה כאבים ברגליה, בגבה ובראשה ונגרמו לה שטפי דם בשורש כף ידה.

2. הצדדים הגיעו להסדר טיעון במסגרתו הודתה הנאשמת בעובדות כתב האישום המתוקן, הורשעה בעבירה המיוחסת לה, ובין הצדדים אין הסדר לעניין העונש.

במסגרת הסדר הטיעון הוסכם על הצדדים כדלקמן: **"הנאשמת היתה תחת טיפול של משככי כאבים בזמן ביצוע העבירה, תוך שהיתה תחת השפעת אלכוהול"**.

הנאשמת נשלחה לקבלת תסקיר שירות מבחן והוגשו בעניינה שורה של תסקירים, כפי שיפורט בהמשך.

הנאשמת ילידת 1973 והיא נעדרת עבר פלילי רלבנטי, ועל פי דברי ב"כ המאשימה ברישומה הפלילי שתי עבירות של אי נקיטת אמצעי זהירות עם חיה, האחרונה משנת 2006.

תסקיר נפגעת העבירה

3. הוגש תסקיר נפגעת עבירה המפרט את נסיבותיה של הנפגעת, הפגיעות שנפגעה במהלך השוד ותוצאותיהן. מטבע הדברים יובא להלן, מפאת צנעת הפרט, רק חלק מהאמור בתסקיר נפגעת העבירה ובתמצית.

על פי התסקיר, הנפגעת מבוגרת, בת 83 (דאז), רהוטה, עצמאית, עם רצון עז להמשיך בשגרת החיים.

לפני הפגיעה התמודדה עם תהליך טבעי של התבגרות והזדקנות, ואירוע הפגיעה היווה מבחינתה טלטלה קשה וערער את בטחונה ואת יכולתה לתת אמון בסובבים. תוארו נסיבותיה האישיות והמשפחתיות של הנפגעת אשר עלתה ארצה לפני כ- 20 שנה, התאלמנה, ובשנים שקדמו לפגיעה בה עסקה בפעילות התנדבותית.

הנפגעת תיארה כי הותקפה באמצע יום שגרתי בחזרתה מפעילות התנדבותית, בסמוך לכניסה לבניין מגוריה, כאשר השמש עדיין זורחת, ולא ציפתה כי היא עלולה להיפגע. היא סירבה לשחרר את האחיזה בתיק בשל תחושת האחריות לכסף שאספה לפני כן לקופת הארגון בו התנדבה, למרות התנהלותה הכוחנית של הנאשמת שגרמה לנפילתה.

הנפגעת בחרה שלא לפנות לעזרה רפואית מיד לאחר התקיפה, אולם לאחר תקופה קצרה הבחינה שחלה התדרדרות מוטורית ניכרת שבאה לידי ביטוי בקושי לעמוד וללכת, והיא הופנתה למרפאה אורתופדית, ותוצאות הבדיקות מצביעות

על שינויים ניווניים בפרק ירך ימין בטווח תנועה מוגבל. קיים קושי בעמידה והליכה, נידות עם מקל וצליעה קלה, והומלץ על טיפול פיזיותרפי. הנפגעת מעריכה קיומו של קשר ישיר בין הנפילה בעת שהותקפה לבין החמרה במצבה המוטורי, שעד אז היה יציב וללא שינויים במשך שנים.

התרשמות עורכת תסקיר נפגעת העבירה הינה כי תקיפת הנפגעת באזור מגוריה בו חשה עד אז בטוחה ומוגנת נחווה על ידה כאירוע העומד בפער גדול לאורח חייה ותפיסות עולמה, והמפגש המחודש עם הרוע האנושי ערער את בטחונה. ההתרשמות הינה מחווית חולשה גדולה מאוד, תחושות פגיעות, עלבון והשפלה, וכי ערך אנושי בסיסי של כבוד האדם בכלל, ושל אדם מבוגר בפרט, נרמסו על ידי מעשי הנאשמת. צוין כי תחום נזק משמעותי נוסף הינו הפגיעה ביכולת הנפגעת לתת אמון באחרים, ומאז הפגיעה מתוארת חשדנות גדולה והימנעות מלפתוח את דלת הבית לאנשים שאינה מכירה.

הפגיעה הפכה את הנפגעת מאישה עצמאית לתלויה בסובבים, חשדנית ומפחדת, ולפני הפגיעה היתה מעורבת חברתית סביב פעילות התנדבותית, ואף קיימה קשרים עם דיירות נוספות בבנין, וכיום בשל הקשיים המונעים ממנה מלצאת את ביתה, הקשרים החברתיים, כמו גם הפעילות ההתנדבותית, פסקו, אלו היוו עבודה מקום מרכזי של תחושת חיים והשתייכות לפני הפגיעה, והדבר גורם לתחושת הבידוד והניכור.

ההתרשמות הינה ממי שניהלה אורח חיים עצמאי עד הפגיעה בה, הפגיעה קטעה את עולמה המורכב ופגעה באמונתה בעולם ובמסוגלותה להגן על עצמה, והתקיפה פגעה במצבה הבריאותי והתפקודי, והפכו אותה לפגיעה, חסרת אונים, חרדה, מפחדת וחשדנית, וזאת לצד ההתמודדות עם אובדן בעלה, מעצים את תחושת הבדידות והדיכאון.

לאור האמור, נכתב בתסקיר כי יש חשיבות להשתתף פיצוי כספי כחלק מההכרה בפגיעה ובהשלכותיה על חיי הנפגעת ועל מנת לאפשר לה להיעזר בטיפול ובשיקום בדרך שתבחר.

טענות ב"כ המאשימה

4. הטיעונים לעונש נשמעו לאחר הגשת מספר תסקירים, ולאחר שנשמעו נשלחה הנאשמת שוב לשירות המבחן, ולאחר מכן הושלמו הטיעונים לעונש.

בטיעונים לעונש פורטו נסיבות ביצוע העבירה, נטען כי הערכים החברתיים שנפגעו הם הזכות לחיים וביטחון אישי, הזכות לקניין, והפגיעה היא הערך האוטונומי של האדם, פגיעה בחלשים בחברה, ובהם קשישים או קשישות שהם "טרף קל" לשודדים צעירים. נטען כי על בתי המשפט להגן על קורבנות חסרי ישע, ולהחמיר עם מי שמנסה לפגוע בהם וברכושם באלימות ובמקרה זה שדדה הנאשמת את תיקה של המתלוננת, בו היו חפציה האישיים, אך הנזק העיקרי הוא האימה, הפחד והצער של המתלוננת.

נטען כי נעשו ניסיונות רבים לשיקום הנאשמת, אשר לא צלחו, מדובר באישה עם נסיבות חיים קשות, אשר עברה מסכת אלימות מצד בעלה, ולמרות זאת היא סועדת אותו מאז עבר אירוע בריאות.

לטענת ב"כ המאשימה, בהינתן שאין הליך טיפולי - שיקומי שהצליח, יש לקבוע מתחם הנע בין 4 ל- 5 וחצי שנות מאסר, והתבקש למקם את העונש בתחתית המתחם, זאת לאור העובדה שלנאשמת אין עבר פלילי רלבנטי, ולאור הנסיבות האישיות ששירות המבחן ציין בתסקירים.

הנאשמת נשלחה לניסיון הליך טיפולי נוסף אשר לא צלח, כפי שיפורט בהמשך, ובהשלמה לטיעונים לעונש טענה ב"כ המאשימה כי ניתנו לנאשמת הזדמנויות רבות, אך היא בחרה שלא להשתלב בהליך הטיפול, ובית המשפט מתבקש לגזור על הנאשמת עונש כלכל נאשם.

נטען כי התסקיר האחרון אינו הולם את נסיבות העבירה, ואינו הולם את ההזדמנויות הרבות שניתנו לנאשמת, פעם אחר פעם, והיא דחתה אותן בשתי ידיים.

ב"כ המאשימה מפנה לתסקיר נפגעת העבירה ונטען כי ממנו ניתן לראות שהמתלוננת במעשיה הפכה אישה עצמאית, מעל גיל 80, שעסקה בפעילות התנדבותית כדי לסייע לחברה, למי שאיבדה את האמון בחברה, ואת עצמאותה, הנאשמת פגעה במצבה הבריאותי והתפקודי, הובילה לפגיעה כואבת באורח חייה והפכה אותה מאישה עצמאית פעילה חברתית, לאישה פגיעה חסרת אונים, וחשדנית, בודדה הנמצאת בדיכאון.

נטען כי בית המשפט והצדדים עשו הכל כדי לסייע לנאשמת, והיא בחרה שלא לאחוז בשיקום בשתי ידיים.

בנוסף למאסר כאמור לעיל, עתרה ב"כ המאשימה להטלת מאסר מותנה ופיצוי למתלוננת.

טענות ב"כ הנאשמת

5. נטען כי אין ספק שבפנינו אירוע מכוער וחמור שאין להקל עימו ראש, וגם הנאשמת לא מקלה ראש באירוע ובעבירה שביצעה. נטען כי הנאשמת הודתה בהזדמנות הראשונה עוד בתחנת המשטרה והצטערה והביעה חרטה ובושה על מעשיה, נעצרה בסמוך לאירוע, שוחררה בהמשך בתנאים מגבילים, בהם שהתה תקופה ארוכה, והם הוקלו בהמשך.

ביחס למתחם העונש ההולם בעבירות שוד, נטען כי המתחם נע בין 6 חודשים מאסר בפועל שיכול וירוצו בעבודות שירות, לבין 24 חודשי מאסר בפועל, וכי ניתן למצוא לגבי עבירות שוד טווח עונשים רחב.

נטען כי לא מדובר באירוע מתוכנן מראש אלא ספונטני, וכי מבלי להקל ראש בחבלות שנגרמו למתלוננת, לא מדובר

בחבלות חמורות שהצריכו טיפול רפואי מיוחד או אשפוז.

ביחס לנסיבות של הנאשמת, עם שחרורה היתה בפיקוח שירות המבחן ושמרה על קשר רציף, ומהתסקירים עולה כי הנאשמת בת 47, נשואה, אם ל-4 ילדים, וסבתא ל-2 נכדים, אינה עובדת וסועדת את בעלה שהינו עם 180% נכות, בעל תעודת עיוור, ובמצב סיעודי.

נטען כי הנאשמת עצמה סובלת מבעיות רפואיות, במשך שנים רבות, נטלה תרופות - משככי כאבים, ובמהלך השנים גם התמכרה אליהן, ובמהלך ההליך המשפטי אחותה היחידה נפטרה בפתאומיות.

ב"כ הנאשמת מפנה לתסקיר ממנו עולה כי בשנת 2011 אושפזה הנאשמת במרכז לבריאות נפש, וכי קיימות לה מצוקות נפשיות, ולכך יש השלכות, הנאשמת ומשפחתה מוכרים לשירותי הרווחה, גם על רקע קשיים כלכליים וגם על רקע המצב הרפואי של הבעל.

נטען כי על פי הערכת שירות המבחן ועל פי המידע שהתקבל מהגורמים השונים, וגם על פי מה שמסרה הנאשמת עצמה בחקירות, הנאשמת סובלת מהתמכרות עמוקה לתרופות ולסמים, וכי שירות המבחן מתרשם כי קיימת נזקקות עמוקה וברורה מגמילה מסמים, לצד נזקקות טיפולית רחבה כמעט בכל תחומי חייה של הנאשמת.

צוין כי שירות המבחן התרשם שהעבירה לא בוצעה על רקע דפוסים עבריינים מושרשים וכי התסקירים הרבים שהוגשו מלמדים על נסיבות חריגות ומורכבות.

ב"כ הנאשמת, עתרה לקבלת תסקיר שירות מבחן נוסף, וכי לא יינתן גזר דין בתום הטיעונים לעונש.

הנאשמת אמרה כי היא אינה טיפוס כזה, היא אמא לילדים, מתביישת וביישה את משפחתה והסובבים אותה, היא בן אדם טוב, עוזר, ואינה מצליחה איך הגיעה לסיטואציה כזו.

לדברי הנאשמת הנפגעת יכולה להיות סבתה, היא התחננה שתוכל להתנצל בפניה, והיא מתביישת, מתנצלת ומביעה חרטה.

הנאשמת נשלחה שוב לשירות מבחן, הניסיון הטיפולי הנוסף לא צלח, ובהשלמת הטיעונים לעונש טענה ב"כ הנאשמת כי מאז שבית המשפט נתן לנאשמת הזדמנות להשתלב בקהילה, היא עשתה מאמצים רבים וכנים כדי להצליח להשתלב בקהילה, אך בסופו של יום לא הצליחה לאסוף את כוחותיה, ועזבה לאחר תקופה קצרה.

ב"כ הנאשמת מפנה לתסקיר האחרון, ולכך שלאחר שעזבה את הקהילה, לאור מצבה הנפשי התאשפזה הנאשמת

במרכז לבריאות הנפש, לתקופה של כשבוע.

נטען כי שירות המבחן מתרשם מאישה בעלת נזקקות טיפולית גבוהה מאוד, עם מורכבות בכל התחומים, וכי שירות בחן את שילוב הנאשמת בבית חוסן, על פי בקשת הנאשמת, והתבקש לאפשר בדיקה של אפשרות זו כהמלצת שירות המבחן.

לחילופין, התבקש לאמץ את ההמלצה העונשית של שירות המבחן, ולהורות על קבלת חוות דעת הממונה על עבודות שירות, ולצד זאת להטיל צו מבחן למשך שנתיים.

הנאשמת אמרה כי היא מביעה חרטה, לא ידעה מה היא עושה תחת השפעת סמים ואלכוהול, היא משלמת מחיר כבד, כל החיים תסבול מהעבירה, היא אינה טיפוס עברייני, והיא באמת מתנצלת.

הערכים המוגנים ומתחם העונש ההולם

6. בביצוע העבירה בנסיבות ביצועה פגעה הנאשמת בערכים המוגנים שביסודה - כבוד האדם, גופו, קניינו, תחושת הביטחון האישי והציבורי, והסדר הציבורי.

הפגיעה בערכים המוגנים בעבירה שביצעה הנאשמת, בנסיבות ביצועה, כלפי הנפגעת ילידת 1938 אשר היתה בגיל כ- 82 שנים ביום ביצוע העבירה, הינה פגיעה ברף גבוה ביותר.

לערכים המוגנים בעבירת השוד ר' ע"פ 1127/13 עמנואל גברזגני נ' מדינת ישראל (15.1.2014):

"הערך החברתי שנפגע מביצוע עבירת שוד הוא כבודם, חירותם ורכושם של המתלוננים - קורבנות העבירה וביטחונם של הציבור, יכולתו הממשית לחיות את חייו, ולהלך ברחובות ללא חשש."

ר' גם ע"פ 9094/12 איתן טסאפי נ' מדינת ישראל (28.4.2013)

"...אין מחלוקת כי עבירת השוד עבירה חמורה היא. ראשית, פוגעת עבירה זו בקניינו של הקרבן. שנית, וחמור מכך, עבירת השוד פוגעת בביטחונם האישי של הקרבן. תחושת האימה וחוסר האונים בה שרוי קרבן עבירת השוד, והחשש לחייו, מותירים בו לא פעם צלקות חמורות לאורך תקופה ארוכה. מטעם זה קבע בית המשפט לא אחת כי גם מקום בו לא בוצעה אלימות פיזית בפועל, וכן מקום בו כלל לא הוצג כלי הנשק, ראוי להטיל עונשים מרתיעים על המבצעים עבירות אלו..."

7. קביעת מתחם העונש ההולם מתבצעת בעיקר תוך התייחסות לנסיבות ביצוע העבירה, החומרה והתוצאה, ואינה קשורה אך בעבירה כפי נוסחה ועושה בחוק. שלב קביעת מתחם העונש ההולם, נעשה תוך התייחסות להיבטים הקשורים בנסיבות הביצוע, ולו היבט אינדיבידואלי הקשור למקרה המסוים הנדון. ר' ע"פ 1323/13 חסן ואח' נ' מ"י (5.6.2013), המתייחס לצביון האינדיבידואלי אשר העניק המחוקק לשלב עיצוב המתחם.

קשת הענישה בעבירת השוד רחבה, וזאת, כמתבקש, בהתאם לנסיבות כל אירוע, אך המכנה המשותף לפסיקה הקשורה בעבירת השוד הוא החומרה בה בית המשפט רואה את העבירה.

חומרה זו מקבלת ביטוי בפרט כאשר מדובר בעבירות המבוצעות כנגד חלשים וקשישים.

אפנה לדברים הבאים ביחס לתחושת הביטחון הנדרשת לקשישים ולמשמעות הענישה - ע"פ 2163/05, 2266/05, 2351/05 אלייב ואח' נ' מ"י (12.12.2005):

"חברה שבה תחושת הביטחון האישי של בניה ובנותיה, ובמיוחד החלשים שבהם, כגון קשישים, מעוררת - זקוקה לשיקום ולחיזוק, כדי שתחושה ראויה תשוב על כנה... בית המשפט הוא אחת הכתובות ההכרחיות לצפייה זו. אין בידו ארנק של תקציבים לחיזוק הביטחון האישי, אך יש בידו חרב שבמקרים המתאימים עליו להניפה, היא חרב הענישה. הענישה הספציפית היא כמובן אינדיבידואלית וכל מקרה לגופו ולנסיבותיו, לא אחת הנאשמים באים עצמם מרקע קשה המצדיק התחשבות; אך המחוקק והפסיקה רואים לנגד עיניהם גם את הקורבנות, קורבנות בפועל וקורבנות פוטנציאליים, את היחיד שאיתרע מזלו להיות קורבן, ואת כלל החברה החוששת כי ירבו קורבנות".

בע"פ 5535/12 6471/12 כאברי ואח' נ' מ"י (1.5.2013) מדובר היה בשוד ברחוב של מתלוננת אשר הלכה לביתה, וכאשר חלפה על פניהם של הנאשם ואחר, הותקפה על ידם, אחד מהם תלש את תיקה מאחזיתה למרות התנגדותה, המערער אחז במכשיר הטלפון הסלולארי שלה וניסה לחוטפו ממנה, ולאור התנגדותה וצעקותיה הפילה והיכה בפניה ונמלט מהמקום, תוך שנגנב תיקה של המתלוננת. בית המשפט העליון קבע את עונשו של כאברי ל - 46 חודשי מאסר, ואת עונשו של בשיר על 40 חודשי מאסר.

בע"פ 5859/15 חסן בנאת נ' מ"י (16.3.2016) - המערער, יליד 1993, הודה והורשע במסגרת הסדר טיעון, לאחר שנשמעו כל הראיות בתיק, בעבירת שוד לפי סעיף 402 (א) לחוק העונשין ואשר נעברה כלפי המתלוננת, ילידת 1957. המערער תפס את התיק שנשאה המתלוננת על כתפה הימנית, משכו בחוזקה, לא הרפה גם כשניסתה המתלוננת להתנגד ולמנוע ממנו לקחתו, הפילה על הרצפה והמשיך למשוך את התיק בעודה אוחזת בו, תוך שהוא גורר את המתלוננת במדרגות, עד שהצליח להתגבר על התנגדותה, ונטל ממנה את התיק בכוח. למתלוננת נגרמו שטפי דם ונפיחות באזור המרפקים, הברכיים והירכיים, וכן רגישות באזור עמוד שדרה גבי מותני. נקבע מתחם העונש הולם הכולל מאסר בפועל בין 20 ל-48 חודשים, והוטלו 30 חודשי מאסר בפועל, תוך הפעלה במצטבר של מאסר מותנה למשך 5 חודשים, והענישה הכוללת היתה 35 חודשי מאסר, ובערעור בבית המשפט העליון, בהסכמה, הופחת עונש המאסר

הכולל, לרבות המאסר המותנה, כך שהועמד על 30 חודשים.

בע"פ 7614/09 **יהונתן טראוב נ' מ"י** (13.05.2010) המערער, צעיר כבן 22, הורשע בעבירת שוד לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין, בכך שעקב אחר המתלוננת לאחר שמשכה מהבנק כסף, וכשהתיישבה על ספסל תפס את תיקה, משכו בחוזקה, הפילה ארצה, ובהיותה על המדרכה נטל את התיק מידיה ונמלט. בית המשפט המחוזי גזר עונש של 48 חודשי מאסר בפועל, והפעיל מאסר מותנה בן 6 חודשים, במצטבר. בית המשפט העליון הקל בעונשו וקבע כי המאסר על תנאי יופעל בחופף, תוך שצוין כי ההקלה בעונש הינה על רקע מאמצי שיקום כנים של המערער, וכתמריץ לעודדו להמשיך בתהליך השיקומי, ובעיקר בהתחשב בגילו הצעיר ובנסיבותיו האישיות הקשות.

בע"פ 6056/18 **שלמה אדרי נ' מ"י** (16.5.2019) - המערער הורשע על פי הודאתו בעבירת שוד לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין. לפי האמור בכתב האישום, המתלוננת, קשישה בת 90, רכשה מצרכי מזון במרכז מסחרי, בסיום הרכישה העבירה המתלוננת את המצרכים שרכשה ואת ארנקה שהכיל 200 ש"ח לשקית, והחלה לחזור בהליכה לביתה. המערער, שהבחין במתלוננת ובתכולת השקית, משך אותה מידי המתלוננת וברח מהמקום. כתוצאה ממעשה זה נפלה המתלוננת ארצה, נחבלה בראשה, ונזקקה לטיפול רפואי. נקבע מתחם עונש הולם הנע בין 24 ל - 50 חודשי מאסר, ונגזרו על המערער, אשר לו עבר פלילי של 21 הרשעות קודמות בעבירות סמים ורכוש, 38 חודשי מאסר בפועל, פיצוי בסך 7,000 ₪, קנס ומאסר מותנה. בית המשפט העליון דחה את הערעור וקבע **"בימ"ש עמד על חומרת מעשהו של המערער, בצינו כי פגיעה בקשישים ובחסרי ישע נמנית עם המעשים הנקלים והבזויים ביותר שידעה החברה, הפוגעים באופן חמור בביטחון האישי ומגלמים אכזריות ואדישות לנזק הנגרם לקורבן העבירה."** עוד הוסיף בית המשפט העליון, **"אין להקל בעונש משום שהאלימות שנקט כלפי המתלוננת לא הייתה קשה במיוחד ומשום שסכום הכסף שנטל ממנה היה נמוך. אל להמעיט בנזק הנפשי החמור שנגרם למתלוננת ובפגיעה בביטחונה האישי. יתירה מכך, די באלימות בעוצמה נמוכה כדי לגרום לנזקים קשים לאדם קשיש. העובדה שנוזקי המתלוננת לא היו קשים היא רק עניין של מזל, שבגינו לא מגיע למערער הקלה בעונש."**

בעפ 7098/15 **סטניסלב אבנזון נ' מ"י** (15.2.2016) - המערער הורשע בעבירות של שוד, לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין, ותקיפת זקן, לפי סעיף 368(א) לחוק העונשין. על פי עובדות כתב האישום, המתלוננת, ילידת 1938, אשר היתה בגיל 77 בעת ביצוע העבירה, הגיעה לבנק ומשכה סכום של 7,802 ש"ח; הכניסה את הכסף לשקית שהייתה בידה, ויצאה מהבנק. המערער, אשר נמצא אף הוא באותה עת בבנק, החל לעקוב אחר המתלוננת, וביצע מעכב ברכבת, ובאוטובוס. לאחר שהמתלוננת יצאה מבית חולים בו ביצעה בדיקה רפואית, היא עלתה על אוטובוס בכיוון ביתה ואף החליפה קו אוטובוס כדי להגיע ליעדה, כאשר בכל אותו הזמן המערער המשיך לעקוב אחריה. כאשר נעמדה המתלוננת סמוך לדלת ביתה, פנה המערער אליה, שאלה היכן נמצא רחוב מסויים, ואז משך בשקית שהייתה בידה וברח מהמקום. המתלוננת נפלה כתוצאה ממעשיו של המערער; התגלגלה במדרגות; ונגרמו לה כאבים בידה הימנית ונפיחות וכאבים בקרסול ימין. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם הנע בין 24 ל - 60 חודשי מאסר בפועל, וגזר על המערער, אשר לו עבר פלילי, עונש של שלוש שנות מאסר בפועל, פיצוי בסך 20,000 ₪ ומאסר מותנה. ביהמ"ש העליון דחה את הערעור וקבע כי בגזר הדין נעשתה התחשבות הולמת בנסיבות האישיות של המערער שאינן קשורות בביצוע העבירה וכי אין העובדה שהיה נתון ללחצים מצדיקה את הפגיעה במתלוננת הקשישה או הקלה בעונשו. עוד נקבע בהקשר של מעשי שוד בקרב אוכלוסייה חסרת ישע **"עינינו הרואות, כי עבירת השוד ובפרט כשהיא מופנית נגד קשישים היא עבירה נקלית ובזויה ביותר, אשר בבסיסה עומד ניצול ציני של פערי הכוחות הפיזיים בין**

התוקף לבין קורבן העבירה הקשיש והחלש". עוד נפסק כי: לא למותר לציין בהקשר זה את המגמה העקבית למדיי בפסיקותיו של בית משפט זה בעבירות המשלבות שוד ותקיפת זקן - המבכרת את עקרונות הגמול וההרתעה על פני שיקולי הענישה האחרים".

8. על מתחם העונש ההולם לבטא את מידת הפגיעה בערכים המוגנים, ובמקרה זה מדובר בפגיעה חמורה בערכים אלו.

הנסיבות של ביצוע העבירה חמורות. הנפגעת מגיעה אל הכניסה לבניין דירתה, הנאשמת מבחינה בה, ניגשת אליה מאחור ומתחילה למשוך את התיק בחוזקה, עד אשר מעוצמת המשיכה נופלת הנפגעת, נחבטת ברצפה ומקבלת מכות ברגליה ובראשה. הנפגעת ממשיכה להחזיק בתיק. ונפילתה אינה מרתיעה את הנאשמת אשר אינה מרפה, וממשיכה למשוך בחוזקה את התיק תוך שהיא גוררת את הנפגעת מעט על הרצפה, עד אשר בשלב מסוים נקרעו רצועות התיק והנאשמת חטפה אותו וברחה מהמקום.

נסיבות אלו של ביצוע העבירה, כלפי נפגעת עבירה בגיל 82 שנים, והתוצאות של הפגיעה שפגעה בה הנאשמת, כפי שמפורט לעיל, תוצאות אשר אותותיהן נמשכות, מחייבות מענה עונשי הולם, ועל המתחם לבטא את החומרה של נסיבות אלו.

הנאשמת פגעה במתלוננת בכמה מישורים, בגופה, ברכושה, באמון אשר היא נותנת בסביבתה, ותוצאות המעשה הינן שינוי באורחות חייה של המתלוננת.

על מתחם העונש ההולם לבטא את החומרה היתירה אשר יש בפגיעה באנשים מבוגרים, בניצול כוחה של הנאשמת לפגוע באישה בת 82 שנים המגיעה לתומה לביתה, ואת מידת הפגיעה שפגעה בה.

חלק מהנסיבות של ביצוע העבירה, כפי שהוסכם ע"י הצדדים במסגרת הסדר הטיעון, הינן כי הנאשמת היתה תחת טיפול של משככי כאבים בזמן ביצוע העבירה, תוך שהיתה תחת השפעת אלכוהול. אינני מוצא כי יש בכך כדי להקל מחומרת נסיבות ביצוע העבירה ע"י הנאשמת.

הנסיבות החמורות של ביצוע העבירה, ובפרט העובדה שקורבן העבירה הינה אישה בת כ - 82, מחייבות מענה עונשי תקיף, אשר יבטא חומרה זו.

נוכח האמור אני מוצא את מתחם העונש ההולם בגין העבירה אשר בוצעה על ידי הנאשמת, בנסיבות ביצועה, ככולל מאסר בפועל הנע בין 40 ל - 60 חודשים.

כן יש לפסוק פיצוי למתלוננת.

תסקירי שירות המבחן

9. הנאשמת נשלחה לבקשתה לשירות המבחן והוגשו בעניינה תסקירים רבים, תוך ניסיונות שונים של שירות המבחן לשלבה בהליכים טיפוליים. העולה מהתסקירים יובא להלן בתמצית ובאופן חלקי, לאור צנעת הפרט.

בתסקיר הראשון מפורטות נסיבותיה האישיות והמשפחתיות של הנאשמת. חלקן מפורט בטיעוני באת כוחה דלעיל, ולא אחזור על הדברים.

על פי התסקיר, הנאשמת אמרה כי היא נוטלת כדורים משככי כאבים, ולדבריה עם השנים פיתחה התמכרות לכדורים אלו, והיתה מעורבת בחברה שולית על מנת לצרוך אותם, ובשנה האחרונה התמכרותה העמיקה והיא הגבירה את מינון הכדורים מעבר לניתן לה במרשמים.

עוד אמרה הנאשמת לשירות המבחן, כי בשנה האחרונה הגבירה את תדירות שתיית האלכוהול שלה, אך מאז מעצרה הפסיקה לשתות אלכוהול ושללה בעיית התמכרות לאלכוהול.

צוין אשפוז הנאשמת במרכז לבריאות הנפש בשנת 2011, בנסיבות המפורטות שם, אשר לא יורחבו מפאת צנעת הפרט.

צוין כי המשפחה מוכרת למחלקה לשירותים חברתיים על רקע קשיים ובעיות רפואיות, וכי הנאשמת מתקיימת מקצבאות של המוסד לביטוח לאומי, ולה ולבעלה חובות רבים.

שירות המבחן מתרשם לאור דברי הנאשמת והמידע שהובא בפניו, כי לנאשמת התמכרות עמוקה למשככי כאבים אותם היא נוטלת. שירות המבחן צוין ניסיון לשלב את הנאשמת במרכז טיפולי, אשפוזי, כשלב ראשון לפני השתלבות במרכז בית חוסן, ונקבע לנאשמת ראיון קבלה באשפוזית, והיא סירבה להליך זה.

הנאשמת שולבה בקבוצת נשים בשירות המבחן, אך לאור הסגר שהוטל, והנחיות להגבלות של משרד הבריאות הקבוצה הפסיקה את פעילותה.

שירות המבחן התרשם כי למרות ההתמודדויות הרבות של הנאשמת לאורך השנים עם שורת בעיות, היא ערכה מאמצים לניהול אורח חיים תקין ויצב לה ולילדיה, והתפקוד האימהי חשוב לה, זאת לצד הטיפול המסור שלה בבעלה.

שירות המבחן התרשם כי ימי מעצרה, מעצר הבית וההליכים המשפטיים מהווים עבורה גורם מרתיע.

שירות המבחן ביקש דחייה לצורך פגישה עם הנאשמת, השלמת הליך האבחון ובחינה נוספת של אופציות לשילובה בטיפול מעמיק ואינטנסיבי התואם למצבה, והדיון נדחה בהתאם לבקשה.

מהתסקיר השני עולה כי במהלך הפגישות שיתפה הנאשמת שהיא צורכת סמים מזה כשנתיים באופן יום יומי, וכי לדבריה ביחס לעבירה שהיא מודה בביצועה, באותה עת היא אופיינה בשימוש בחומרי משני תודעה, אלוהול וסמים, וחיפשה מקור מימון לקניות הסמים, וכי באותם רגעים בהיותה תחת השפעת החומרים והחיפוש המסיבי ביצעה את העבירה. הנאשמת הביעה צער וחרטה על מעשיה ועל הפגיעה הקשה בנפגעת העבירה.

שירות המבחן בחן שוב שילובה במרכז טיפולי, ציין כי היא מגייסת כוחות עבור ההליכים הנדרשים לשילובה באשפוזית, והמליץ על תקופת ניסיון ומעקב אחר שילובה באשפוזית.

בתסקיר השלישי צוין כי הנאשמת השתלבה באשפוזית אך עזבה את המקום לאחר השלמת 21 ימים של הליך גמילה, על אף המלצת גורמי המקצוע כי עליה להשלים 42 ימים ולאחר מכן לפנות להמשך טיפול במסגרת טיפולית בקהילה טיפולית.

שירות המבחן ציין כי למרות עזיבתה את האשפוזית הנאשמת הביעה מוטיבציה עזה להמשך הליך טיפול, בני משפחתה מגויסים בהליך השינוי, ושירות המבחן פנה לבית חוסן, מרכז טיפולי להתמכרויות, בו קיימת רשימת המתנה ארוכה. שירות המבחן המליץ על המשך תקופת ניסיון.

בתסקיר הרביעי צוין כי לחלק מבדיקות הסמים לא הגיעה הנאשמת, גורמי הטיפול העריכו כי היה ניסיון מצידה לזייף בדיקה, אך הוחלט למרות כל זאת לאור בקשותיה ורצון שהביעה, להמשיך לבצע את הבדיקות שבהמשך נמצאו נקיות משרידי סם.

גורמי הטיפול בבית חוסן מסרו כי להערכתם התנהגות הנאשמת עלולה להיות גורם מסכן עבור מטופלות אחרות במרכז יום, והמענה הטיפולי המתאים עבורה עם סיכויי הצלחה גבוהים יותר הינו במסגרת מגוננת יותר, אינטנסיבית וממושכת, כקהילה טיפולית.

לאחר שיחה עם הנאשמת, פנה שירות המבחן שוב לבית חוסן, לבחון אפשרות שילוב הנאשמת במרכזם למרות האמור, והוחלט כי היא תיכנס לרשימת המתנה לשיחות פרטניות, ובמידה ותשתלב במפגשים שבועיים ותמסור בדיקות נקיות במשך תקופה מסוימת ותהיה התקדמות חיובית, הם יוכלו לערוך וועדה בעניינה ולשקול שוב את השתלבותה במרכז יום.

שירות המבחן מתרשם כי למרות רצונה הכן של הנאשמת להיגמל משימוש בסמים ולערוך שינוי משמעותי בחייה, היא

מתקשה לעשות זאת בכוחות עצמה.

שירות המבחן ציין את התלבטותו ואת הניסיונות שנערכו ואת הספק הרב ביחס ליכולתה לגייס כוחות, אך שוב ביקש לדחות את הדיון על מנת לבחון שילובה במסגרת טיפולית סגורה, ושירות המבחן הוסיף כי במידה והנאשמת לא תתחייב לכיוון טיפולי זה, מבקשים הם לסיים את ההליכים המשפטיים כנגדה ולשקול עונש מוחשי, מציב גבולות, תוך התחשבות בנסיבות חייה המורכבות ומצבה האישי.

בתסקיר החמישי מציין שירות המבחן כי הנאשמת ביקשה הזדמנות נוספת להשתלב בבית חוסן, ופנתה בסיוע באת כוחה לגורמי הטיפול שם, ובעקבות זאת שירות המבחן פנה אל בית חוסן, ונמסר שהם קיימו התייעצות בעקבות פנייתה, אך לבסוף לאור המשך בפועל של התנהלות לא יציבה מצד הנאשמת, אין שינוי בהחלטה לגבי שילובה במרכז היום, וככל שבחודשים שלאחר מכן תמסור בדיקות סמים שיעידו על ניקיון מסמים ותמשיך השתלבות במפגשים קבוצתיים יסכימו לשקול פעם נוספת את החלטה. שירות המבחן ציין כי לאור האמור, אין בידו אותה עת מועד לשילובה של הנאשמת במסגרת טיפולית.

בתסקיר השישי מציין שירות המבחן כי הנאשמת, קודם לכן, שללה השתלבות במסגרת טיפולית של קהילה סגורה, ומסרה כי אינה סבורה כי יש ביכולתה להתמודד ולהצליח בטיפול מסוג זה, בשל המרחק מבני משפחתה לתקופה כה ארוכה, וביקשה הזדמנות נוספת להשתלב במרכז יום המיועד לנשים בבית חוסן. כעת בתקופת הדחייה, שב שירות המבחן ושוחח עם הנאשמת, וכעת בשונה מעמדתה הקודמת היא ביטאה הסכמה להשתלב בקהילה טיפולית סגורה. שירות המבחן מעלה ספקות ומציין כי לצד הכוונות הכנות קיים פער ממשי בין הכוונות ליכולות של הנאשמת. לאור ההערכה לנזקקות טיפולית גבוהה, ולאור רצונה של הנאשמת, נבחנה ע"י שירות המבחן האפשרות לשילובה בקהילה הטיפולית "רוח במדבר" ונקבע ראיון קבלה, ומשיחה עם גורמי הטיפול עולה כי הנאשמת נמצאה מתאימה להשתלב בקהילה, הועברו מסמכים רפואיים ובאותה טרם ניתנה החלטה סופית ביחס לקבלתה, והתבקשה דחייה נוספת של הדיון.

בתסקיר השביעי צוין כי לאחר קבלת כל המסמכים הרפואיים הוחלט על ידי הקהילה הטיפולית "רוח במדבר" לקבל את הנאשמת למסגרתם, ולאור זאת התבקש לדחות את הדיון, כך שהנאשמת תוכל להיקלט וכי הנאשמת תשהה בתנאי המסגרת כך שיתאפשר לה לקבל מענה טיפולי.

יצוין כי בין התסקירים התקיימו דיונים, בהם נשקלו הבקשות של שירות המבחן, נטענו טענות, ושוב ושוב ניתנה לנאשמת האפשרות למצות כל הליך אפשרי אל מול שירות המבחן במסגרות שונות.

לאחר התסקיר השביעי, התקיים דיון, ביום 20.7.21, ובמסגרתו ב"כ המאשימה הסכימה למבוקש בתסקיר השביעי, בדבר שילוב הנאשמת בקהילה הטיפולית "רוח במדבר", וב"כ הנאשמת הצטרפה לבקשת שירות המבחן. לאור הסכמת ב"כ המאשימה, מצא בית המשפט לנכון להיעתר לבקשה, וניתנה החלטה על כי הנאשמת תוכל להיקלט בקהילה הטיפולית "רוח במדבר", בהתאם להנחיות שירות המבחן, ומשתיקלט בקהילה, תשהה בה בהתאם לכלליה.

התסקיר השמיני נושא כותרת "עדכון דחוף", וצוין בו כי ביום 12.8.21 שולבה הנאשמת בקהילה הטיפולית והחלה את ההליך הטיפולי, וביום 22.9.21 החליטה באופן סופי לעזוב את המסגרת על אף ניסיונות שנעשו על מנת לגרום לה להמשיך בהליך הטיפולי, והיתה בקשר לכך מעורבות של בני משפחתה ושל קצינת המבחן, ללא הצלחה. מספר שעות לאחר חזרתה הביתה, שיתפה הנאשמת את שירות המבחן כי החליטה לחזור למסגרת, ולמחרת, 23.9.21 שבה לקהילה. ביום 27.9.21 קיבל שירות המבחן דיווח כי הנאשמת קיבלה החלטה, שוב, לעזוב את הקהילה, וביקשה לבחון עברה קהילה טיפולית אחרת.

בתסקיר התשיעי, האחרון, אשר הוגש בעניינה של הנאשמת, מתאר שירות המבחן את השתלשלות העניינים, וצוין כי ימים ספורים לאחר עזיבת הנאשמת את הקהילה הטיפולית, נמסר מבני משפחתה כי היא אושפזה במרכז לבריאות הנפש במשך שבוע ימים.

שירות המבחן שוחח עם הנאשמת אשר הביעה שוב רצון לנסות ולבחון את השתלבותה בבית חוסן במסגרת מרכז יום. שירות המבחן סבור כי יש לשקול ענישה שיקומית בעניינה של הנאשמת, ולשלב בהליך טפולי בתחום ההתמכרויות, ויהיה נכון לדחות את הדיון בשלושה חודשים לצורך תקופת ניסיון ומעקב. שירות המבחן הוסיף כי במידה ובית המשפט יראה לנכון לגזור את דינה של הנאשמת במעמד הדיון, המלצתו של שירות המבחן הינה על הטלת צו מבחן למשך שנתיים, במסגרתו תשולב הנאשמת בהליך טפולי בתחום ההתמכרויות, וייערך מעקב אחר מצבה התפקודי ורגשי, ופיקוח על שיתוף הפעולה שלה עם שירות המבחן וגורמי הטיפול השונים. בנוסף, ממליץ שירות המבחן על ענישה הרתעתית מוחשית מסוג עבודות שירות. שירות המבחן ציין כי להערכתם הנאשמת מצויה במשבר רגשי ונפשי וענישה מסוג מאסר בפועל עלולה להגביר ולהחמיר את מצוקתה הנפשית.

10. בדיון האחרון, בו הושלמו הטיעונים לעונש כמפורט לעיל, ב"כ הנאשמת וביקשה לאפשר שוב הזדמנות וניסיון טפולי, וניתנה החלטה לפיה יישמעו מלוא הטיעונים לעונש וכי הזדמנויות וניסיונות רבים כבר ניתנו.

מסדרת התסקירים אשר הוגשו, ומהשתלשלות העניינים המפורטת לעיל, עולה כי ניסיונות רבים אשר נערכו כדי להביא את הנאשמת להשתלבות בהליך טפולי, לא צלחו.

שוב ושוב, נשלחה הנאשמת לשירות המבחן, לצורך בחינת השתלבות במסגרת כזו או אחרת, ושוב ושוב, לא צלחה השתלבותה והיא עוזבת את המקומות אליהם היא נשלחת, תוך ששורת גורמים מתגייסים לניסיון להביאה להליך טפולי שיקומי, ללא הצלחה.

תשעה תסקירים הוגשו בעניינה של הנאשמת, ניתנו לה הזדמנויות רבות למרות כישלונות קודמים.

מהשתלשלות עניינים זו אין אלא לקבוע כי הליך טפולי שיקומי אינו ישים בעניינה של הנאשמת.

הענישה

11. הנאשמת נעדרת עבר פלילי רלבנטי.

משאין הליך טיפולי שיקומי אפשרי בעניינה, הרי שאין מקום לירידה אל מתחת למתחם העונש ההולם.

אפשרויות רבות ניתנו לנאשמת לבצע תהליכים טיפוליים שיקומיים, ואלו כשלו כולם.

נתתי דעתי לנסיבות האישיות המורכבות של הנאשמת, כמו גם לנסיבות המשפחתיות, ולעובדה שהנאשמת סועדת את בעלה.

מהתסקירים ומהטיעונים שנטענו, עולה כי הנאשמת סועדת את בעלה במהלך כל שעות היממה, וקיימים קשיים אישיים ומשפחתיים המפורטים לעיל, לרבות פרטים אשר אין מקום לפרטם מפאת צנעת הפרט, הנאשמת קיבלה טיפולים ועברה אשפוזים קצרים כמפורט בתסקירים, וקיימים קשיים כלכליים, אישיים ומשפחתיים, תוך שהמשפחה מוכרת למחלקה לשירותים חברתיים.

בהינתן הנסיבות החמורות של ביצוע העבירה, שוד אלים של אישה קשישה בפתח ביתה אשר מביא לפגיעה רחבת היקף בה, הרי שיש מקום לתת משקל משמעותי לשיקולי הרתעת הרבים, כמו גם הרתעת היחיד, ומשיקולים אלו היה מקום להטיל ענישה לפחות באמצעותו של מתחם העונש ההולם.

ב"כ המאשימה עתרה להטלת העונש ברף התחתון של המתחם, לאור נסיבותיה של הנאשמת, וחזרה על כך גם בטיעונים המשלימים לעונש, לאחר שכשלו כל הניסיונות להליך טיפולי לנאשמת.

שקלתי, למרות עתירת המאשימה, ולאור חומרת נסיבות ביצוע העבירה, להטיל ענישה מעל הרף התחתון של המתחם, לאור הצורך במתן ביטוי לשיקול ההרתעה כנגד כל מי אשר יבקש לפגוע בחלשים ובמבוגרים.

לא בלי התלבטות אני מוצא לנכון לקבל את עתירת המאשימה, כך שהענישה תהא ברף התחתון של מתחם העונש ההולם. זאת לאור הנסיבות האישיות והמשפחתיות הקשות והמורכבות של הנאשמת.

ענישה ברף התחתון של המתחם, נותנת ביטוי לשיקולים לקולא הנובעים מהנסיבות הללו, כמו גם לתקופה בה היתה הנאשמת בתנאים מגבילים.

יש להוסיף, כי המלצת שירות המבחן לענישה אין בה ולו תחילתו של מענה עונשי ראוי לעבירה אשר בוצעה, על חומרת

נסיבות ביצועה.

אין כל מקום לבדיקת אפשרות הליך טיפולי נוסף, שכן מתשעת התסקירים האמורים המפורטים לעיל, עולה כי הנאשמת אינה צולחת את השורה הארוכה של הניסיונות לשלבה בהליכים טיפוליים - שיקומיים.

אשר לרכיב הפיצוי - קושי כלכלי של נאשם אינו שיקול לקביעת גובה הפיצוי, שכן מדובר ברכיב אשר הינו בעל היבט אזרחי. קביעת גובה הפיצוי תהיה כפי שנעשה בהליך פלילי, על דרך האומדן, ולאור כל הנסיבות המפורטות לעיל ביחס לפגיעה שפגעה הנאשמת בקשישה.

12. אשר על כן אני גוזר על הנאשמת את העונשים הבאים:

מאסר - מאסר בפועל לתקופה של 40 חודשים. מתקופת מאסרה ינוכו ימי מעצרה מיום 9.1.20 עד ליום 23.2.20.

מאסר על תנאי - מאסר על תנאי לתקופה של 12 חודשים. הנאשמת תישא בעונש זה אם בתקופה של שלוש שנים מיום שחרורה תעבור על כל עבירת אלימות מסוג פשע.

פיצוי - הנאשמת תשלם למתלוננת ע.ת.1 פיצוי בסך 75,000 ש"ח. הפיצוי ישולם ב- 10 תשלומים חודשיים שווים ורצופים. התשלום הראשון ישולם ביום 1.1.22, ויתר התשלומים מידי 30 יום לאחר מכן. התשלום יבוצע לקופת בית המשפט, וממנה יועבר למתלוננת על פי פרטים שיימסרו למזכירות.

זכות ערעור בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, י"ד כסלו תשפ"ב, 18 נובמבר 2021, במעמד הצדדים.